

Резюме

Аналізується кадрова ситуація в сфері культури і її кореляція з практикою організації культурно-дозвілєвої діяльності у Рівненській області в сучасних умовах.

Ключові слова: культурно-дозвілєва діяльність, Рівненська область, кадровий потенціал, фахові питання.

Summary

Vytkalov S., Vytkalov V. Applied problems of culture in the region: experience of Rivne region

A skilled situation in the sphere of culture and her correlation are analysed with practice of organization of культурно-дозвілєвої діяльності in the Rivne area in modern terms.

Key words: культурно-дозвілєва activity, Rivne area, skilled potential, professional questions.

Аннотация

Виткалов С.В., Виткалов В.Г. Прикладные проблемы культуры в регионе: опыт Ровенщины

Анализируется кадровая ситуация в сфере культуры и ее кореляция с практикой организации культурно-досуговой деятельности в Ровенской области в современных условиях.

Ключевые слова: культурно-досуговая деятельность, Ровенская область, кадровый потенциал, профессиональные вопросы.

Надійшла до редакції 28.11.2014 р.

УДК 784.1:784.68 «1991-2014»

Г.С. Горох

ХОРОВЕ МИСТЕЦТВО РІВНЕНЩИНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ФЕСТИВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОБИ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Фестивалі та конкурси хорового мистецтва на Рівненщині періоду державної незалежності України набули значного поширення. Передумовою їх актуалізації виступає конкурсно-фестивальна практика радянської доби, а саме, проведення щорічних Всесоюзних, обласних та районних фестивалів самодіяльності трудящих, фестивалів молоді, фестивалів Весни та праці тощо. Проте сьогодні, в умовах європеїзації, в Україні загалом та на Рівненщині зокрема, відбувається процес трансформації конкурсно-фестивальних традицій – проведення культурно-мистецьких заходів у рамках європейського формату.

Актуальність даної розвідки полягає у недостатній дослідженості новітніх тенденцій хорового фестивального руху на Рівненщині.

Мета дослідження: аналіз хорового конкурсно-фестивального руху на Рівненщині періоду державної незалежності України.

Цілісного, комплексного висвітлення проблематики хорового фестивального руху на Рівненщині на сьогодні обмаль. Численні публікації у місцевій періодиці стосуються розкриття окремих аспектів проведення того чи іншого фестивалю, як-от: «Різдвяні пісенспіви», «Великодні пісенспіви», «Весняні дзвіночки» тощо. Спеціальна та монографічна література з цього питання стосується окремих аспектів фестивального руху, тоді як проблематика хорових фестивалів залишається нерозкритою. Серед поодиноких розвідок у цьому плані згадаємо монографії С. Виткалова «Рівненщина: культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності» та «Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах», у яких тією чи іншою мірою аналізується фестивальна практика Рівненщини як культурний феномен доби [2].

Для написання даної статті використовувалися окремі публікації в обласній та районній періодиці з метою їх цілісного осмислення та систематизації. Серед них чимало стосуються проведення щорічних «Різдвяних пісенспівів» [6, 15], «Великодніх пісенспівів» [5, 7, 9, 17], «Весняних дзвіночків» [16]. Окремі публікації присвячені проведенню районних фестивалів колядок [1, 3], фестивалю хорів недільних шкіл [4], фестивалю-конкурсу хорових колективів «Пісня, доля моя», що проходить у м. Дубровиця [8, 2,10], фестивалю духовної музики «До Бога різними мовами», м. Рівне [11; 3], Міжнародного фестивалю духовної музики «Блага вість Пересопниці» с. Пересопниця [12], фестивалю-конкурсу вокально-хорового мистецтва «Поліський краю дорогий» у с. Горбаків Гошанського району [13]. Відтак, фестивалі і конкурси хорового мистецтва на Рівненщині знайшли вияв як в обласному центрі, так і різних районах краю.

Фестиваль хорової музики «Великодні пісенспіви» проходить у м. Рівне з 2003 р. у рамках спільних духовних культурно-мистецьких заходів Рівненської єпархії Української православної церкви Київського патріархату (далі УПЦ КП), Рівненського державного гуманітарного університету та місцевої влади. Засновником і організатором фестивалю виступає кафедра хорового диригування Інституту мистецтв РДГУ.

Як зазначається в статті В. Гриб, основна мета його проведення полягає у поширенні духовних надбань українського народу, відродженні національних і духовних традицій, кращих зразків хорового мистецтва [5; 16].

Серед хороших колективів – постійних учасників фестивалю – архієрейський хор «Знамення» Рівненської єпархії УПЦ КП (регент Н. Іваник), хор духовенства Дубенського благочиння (кер. О. Кривенчук), чоловічий камерний хор «Софія» РДГУ (регент Н. Іваник), хор хорового відділення Рівненського музичного училища (кер. О. Тарасенко), хор регентсько-катехизаторського училища «Споручниці грішних» Свято-Троїцького жіночого монастиря м. Корець (регент монахиня Михайла), хор Свято-Миколаївського жіночого монастиря с. Городок, хор викладачів та студентів Рівненської духовної семінарії, гості з різних регіонів України, дитячі хорові колективи та хор РДГУ.

До репертуару колективів входять класичні духовні хорові твори, обробки народних пісень. Серед виконуваних – Великодні тропарі, грецькі наспіви «Христос воскрес», твори М. Вербицького «Ангел вопієше», О. Кастальського «Христос воскрес», П. Чеснокова «Совет пречечный», М. Лісіцина «Тілом заснув», А. Архангельського «Бог Богів», «К Богородице прилежно», Б. Фільц «Богородице Діво», С. Рахманінова «Благослови, душе моя, Господа», П. Чайковського «Тебе поем» тощо [7].

Попри позитивні починання у проведенні чималої кількості різного роду фестивалів на Рівненщині, частина з них стають одноразовими подіями в житті міста та області. Це відбувається з економічних причин, через небажання продовжувати почату справу. Зокрема, на кшталт «Великодніх піснеспівів» у Рівному пройшов фестиваль духовної хорової музики «Пасхальні співи». Нажаль, вперше і в останнє він відбувся у 1997 р., зацікавивши своєю діяльністю 7 хороших колективів із різних куточків України. Організаторами виступили «Клуб РОТАРІ» м. Рівне, Рівненське відділення Всеукраїнської музичної спілки та хор «Воскресіння» УПЦ Московського патріархату (далі МП). Головним завданням його проведення стало відродження місцевих традицій церковного виконання [8; 3]. Як стверджував директор фестивалю О. Тарасенко, мета заходу полягала у «порівнянні наших традицій виконання з традиціями Центральної та Східної Європи» [17; 4].

Уже традиційно, з 2002 р. у Свято-Покровському соборі м. Рівне проходить фестиваль «Різдвяні піснеспіви». Метою його проведення є сприяння розвитку духовної хорової музики на різдвяну тематику, залучення широкої громадськості до храмів. Вже у першому фестивалі взяли участь понад 30 хороших колективів – академічних, парафіяльних, дитячих, хорів недільних та дитячих музичних шкіл, народних та аматорських хорів, а також гості з Польщі – камерний хор із м. Познань [6; 1]. І до сьогодні цей Різдвяний захід приймає багато учасників – до прикладу, у VII фестивалі взяли участь 40 хорів, які виконували колядки, щедрівки, православні хорові піснеспіви. Серед його учасників вже відомі хорові колективи – «Знамення», «Софія», Зразковий дитячий хор «Аве Марія», Народний аматорський хор «Верес», камерний хор «Покрова» РДГУ та ін. Окрім традиційних народних колядок та щедривок колективи виконують твори в обробці О. Нижанківського «Небо і земля», В. Барвінського «Що то за предиво», К. Стеценка «Рождество Христове», П. Демущього «Ой, над Віфлеємом», Я. Яциневича «А в Єрусалимі» та ін. [15].

З однойменною назвою регіональний фестиваль «Різдвяні піснеспіви» відбувається і у студентсько-викладацькому храмі ім. Ф. Острозького УПЦ КП Національного університету «Острозька академія». Проходить він із 2006 р., щороку розширюючи представницький ряд своїх учасників. Так, у фестивалі, що відбувався 2007 р., взяли участь 10 колективів, серед яких: студентський хор Національного університету «Острозька академія», хор духовенства Млинівського благочиння, церковні хори з Острога, Могиляна, Черняхова, Бродів, Нетішина [14; 3]. У 2013 р. цей фестиваль відбувся вже ввосьме, залучивши до участі 24 хорові колективи. За словами його засновника, настоятеля храму та декана гуманітарного факультету Національного університету «Острозька академія» В. Жуковського, фестиваль є не концертом, конкурсом чи змаганнями, а формою богослужіння в період святкування Різдва Христового [18].

У фестивалі духовної музики «До Бога різними мовами», що проходить у м. Рівне, беруть участь чимало рівненських хороших колективів, а також учасники з інших міст України. Започаткований він 1992 р, коли виникла необхідність пом'якшити міжконфесійні протистояння, досягти релігійного миру у незалежній країні, а також із метою пропагування духовної української музики. Через проблеми фінансування фестиваль відбувається не щороку. Серед його учасників – відомі камерні хори «Воскресіння», «Покрова», хорова капела РДГУ, дитячі хорові колективи [11; 3].

Серед дитячих хороших фестивалів найбільш значним є Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого хорового співу «Весняні дзвіночки», заснований у 1992 р. На сьогодні серед учасників фестивалю не тільки колективи з України, а й і з-за кордону. Змагання учасників оцінюється за 12-бальною системою. Як стверджує член журі фестивалю О. Тарасенко, при цьому враховуються такі критерії як: багатство репертуарної палітри, художній рівень мистецького жанру – інтонація хору, стрій, неординарність підходу до звучання творів. Велику увагу члени журі звертають на акапельний спів виконавців. Серед іноземних учасників – колективи з Росії, Польщі, Прибалтики, Білорусії. З рівненських – дитячий зразковий камерний хор Рівненського міського Палацу дітей та молоді «Аве Марія», зразковий дитячий хор «Унісон» ДМШ № 1, зразковий дитячий хор «Фантазія» ДМШ № 2, дитячий зразковий хор «Жайворонок» міського Палацу культури «Хімік», дитячий хор ЗОШ № 18. На фестивалі представлені духовні твори як українських композиторів – М. Лисенка, М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя, О. Кошиця, Л. Дичко, так і російських: П. Чеснокова, В. Макарова та зарубіжних композиторів – Г. Генделя, Ф. Шуберта тощо [16; 6].

Не менш значними є хорові фестивалі, що проводяться в районних центрах. Так, відомим є обласний фестиваль-конкурс хороших колективів у м. Дубровиця «Пісня – доля моя» ім. Є. Кухарця, уродженця с. Вілюнь Дубровицького району, відомого не тільки та теренах Дубровиччини хормейстера, народного артиста України, колишнього керівника Черкаського народного хору, композитора. Проводиться фестиваль-конкурс з метою

піднесення творчої активності аматорських хорових колективів та збереження пам'яті й мистецької спадщини Є. Кухарця. Як зазначається у районній публікації М. Малафея «Дубровицький район – перлина Поліського краю, багатого на народні традиції та обряди, на талановитих і працьовитих людей, яким, власне, і був Є. Кухарець» [8; 2]. Будучи студентом Рівненського музичного училища він організував після занять хор на Шпанівському заводі, а навчаючись в Одеській державній консерваторії, керував хором на ткацькій фабриці в Одесі, а згодом очолив і Черкаський народний хор.

Проводиться фестиваль із 2003 р. за ініціативи управління культури облдержадміністрації та Рівненського обласного центру народної творчості. Щоразу у ньому беруть участь не менше 15 хорових колективів із різних районів області. Особливістю заходу є те, що він відбувається один раз у три роки. Проте щоразу він набуває дедалі ширшої популярності серед аматорських народних хорових колективів, позаяк дає можливість побачити рівень сучасного виконавства української народної пісні, виявити тенденції у розвитку цього жанру, отримати новий стимул для творчого розвитку. Конкурсна програма передбачає виконання 5 творів, у тому числі двох без музичного супроводу. Визначальними перевагами при оцінюванні колективів членами журі є рівень виконавської майстерності та підбір репертуару. У фестивалі беруть участь як сільські народні аматорські хорові колективи, серед яких хори с. Малий Шпаків Рівненського р-ну, с. Мирне Костопільського р-ну, с. Чудниця, с. Русивель Гошанського р-ну, с. Висоцьк Дубровицького р-ну, с. Зоря Рівненського р-ну, с. Клесів Сарненського р-ну, с. Мізоч Здолбунівського р-ну, так і районні народні аматорські хори Березнівського Будинку культури (БК), Радивилівського, Корецького, Дубровицького, Здолбунівського РБК, Млинівського районного центру дозвілля тощо [10; 2].

У межах Всеукраїнського фестивалю хорового мистецтва «Співає юність України» з 2009 р. у с. Горбаків Гошанського р-ну проводиться обласний відкритий фестиваль-конкурс вокально-хорового мистецтва «Поліський краю дорогий». Захід присвячений Почесному громадянину Волинської області, самодіяльному композитору з с. Вільхівка Горохівського р-ну С. Кривенькому та самодіяльним композиторам Рівненщини Я. Калоху і С. Осипчуку. У заході беруть участь аматорські, професійні хорові колективи та ансамблі. Проходить він під брендом «Поліський краю дорогий» на слова з відомої пісні С. Кривенького «Волинь моя» [13]. Проводиться фестиваль з метою продовження кращих традицій національної музично-хорової школи та розвитку аматорського українського вокально-хорового виконавства. Окрім того, одне з важливих його завдань – розвивати і популяризувати творчість місцевих самодіяльних композиторів та поетів-піснярів. Головним організатором фестивалю виступає навчально-методичний центр естетичного виховання учнів професійно-технічних навчальних закладів у Рівненській області. Для участі у фестивалі колективи готують пісню самодіяльних авторів і композиторів та українську народну пісню. Таким чином, особливістю його проведення є те, що у програмах учасників обов'язково має бути твір когось із тих, кому фестиваль присвячено.

Починаючи з 2007 р., у день праведної Анни, 7 серпня, збирає дітей з усієї України дитячий фестиваль Недільних шкіл Рівненської єпархії, що проводиться у с. Онішківці Дубнівського району. У ньому беруть участь майже 20 недільних шкіл – дитячі колективи з м. Острог (Воскресенська церква), с. Оженіно (Михайлівська церква), смт. Мізоч (Різдво-Богородична церква), с. Гільча (Миколаївська церква), Свято-Троїцького Дерманського жіночого монастиря, смт. Зоря (Михайлівська церква), м. Радивилів (Олександрівська церква), смт. Млинів (Вознесенський монастир), с. Городок (Миколаївський монастир), м. Здолбунів (Казанська церква), м. Корець (Варваринська церква), м. Рівне (Георгіївська церква) та ін. [4].

З 2011 р. на Рівненщині проводиться Міжнародний фестиваль духовної музики «Блага вість Пересопниці». Перший фестиваль був присвячений 450-річчю Пересопницького Євангелія та проходив досить масово. Мистецтво хорового виконання духовної музики православної традиції продемонстрували колективи з України, Болгарії, Сербії, Польщі, Росії та Білорусі. Згідно з європейським форматом проведення заходу, кожен колектив мав по два виступи. У Рівному й окремих районних центрах – Дубні, Острозі, Здолбунові, Костополю, Корці, Гощі та Млинові, відбувались концерти хорових колективів. Серед учасників 2011 р. – капела ім. Л. Ревуцького (м. Київ), капела «Орея» (м. Житомир), хор ім. С. Рахманінова (Тамбов, Росія), жіночий хор (Гродно, Білорусь), дамська хорова формація «Містика» (Болгарія), студентська капела університету м. Ниш (Сербія), хор «Відимо» (Польща), хор «Оранта» (Луцьк), а також кращі хорові колективи м. Рівного [12].

З 2012 р. «Блага вість Пересопниці» був переіменований з фестивалю на духовне свято «Блага вість» і проводився в менш грандіозному масштабі. Тоді у ньому взяли участь художні колективи з Рівного, Острога, Клевани, Дядькович, Грушвиці. У 2013 р. свято відбувалось на честь 1025-річчя хрещення Русі.

Традицією стало проведення напередодні Різдва Христового по районах Рівненщини фестивалів колядок. Подібні заходи відбуваються у Здолбунові за ініціативи місцевих священників на настоятелів храмів Здолбунівського благочиння. Однією з найбільш цікавих подій музичного життя є фестиваль в Успенському храмі м. Здолбунова. У ньому беруть участь, здебільшого, хорові колективи зі Здолбунівських парафій – дитячий хор с. Уїздці, хори с. Богдашів, с. Орестів, с. М. Мощаниця, с. Новомильськ та Спасів, хорові колективи м. Здолбунів [3; 3].

Фестиваль колядок парафіяльних хорів Млинівського благочиння проводиться у Свято-Покровському храмі м. Млинів. Започаткований він у 2003 р., – до нього долучились колективи з 10 храмів, а згодом – понад 15. Щороку у заході беруть участь дитячий, молодіжний та парафіяльний хори Свято-Покровського храму м. Млинів, парафіяльний хор Свято-Введенського храму с. Заслав'є, хор Свято-Троїцького храму с. Новоукраїнка, хор Свято-Успенської каплиці с. Підгайці, хори с. Новини, с. Озліїв, с. Острожець, с. Перевередів, с. Пугачівка та інші хорові колективи [1; 3].

Таким чином, можна стверджувати про активний розвиток вокально-хорового фестивального руху на Рівненщині, що сприяє зміцненню традицій православного хорового співу, розвитку вокально-хорового виконавства. Проте, недостатність фінансування призводить до закриття значної кількості унікальних у своєму роді хорових фестивалів та знищення духовних починань багатьох ентузіастів-музикознавців.

Список використаної літератури:

1. *Августин Н.* Коляда прийшла у Млинів / Н. Августин // Духовн. нив. – 2004. – Ч. 1 (12). – січ.
2. *Виткалов С. В.* Рівненщина : культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності : моногр. / С. Виткалов. – Рівне : ППДМ, 2012. – 416 с.; Виткалов С. В. Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах : моногр. / С. В. Виткалов. – Рівне : М. Дятлик, 2014. – 362 с.
3. *Воляннюк Т.* Фестиваль колядок у Здолбунові / Т. Воляннюк // Духовн. нив. – 2004. – Ч. 1 (12). – січ.
4. *Гнатишин І.* VII фестиваль хорів Недільних шкіл Рівненської єпархії [Електронний ресурс] / І. Гнатишин. – Режим доступу : <http://pruxod.church.ua/index.php/vii-festival-xoriv-nedilnih-shkil-rivnensko%D1%97-уепархі%D1%97/>
5. *Гриб В.* Відлуння Великодня : [міжрегіональний фестиваль хорового мистецтва «Великодні піснеспіви»] / В. Гриб // Сім днів. – Рівне, 2005. – № 20. – 20 трав.
6. *Дем'янчук О.* Небо і земля нині торжествують : [фестиваль «Різдвяні піснеспіви» проходив у Свято-Покровському соборі м. Рівне] / О. Дем'янчук // Вісті Рівненщини. – Рівне, 2005. – № 3. – 12 січ.
7. *Другий Міжрегіональний фестиваль хорового мистецтва «Великодні піснеспіви» 23-25 квітня 2004 року.* – Рівне : Волин. береги, 2004. – 47 с.
8. *Клімчук Л.* Бачите : яскраво горить його зірка [у Дубровиці пройшов обласний фестиваль-конкурс хорових колективів «Пісня, доля моя»] / Л. Клімчук // Дубровицький вісник. – 2003. – № 28. – 6 черв.
9. *Левчун Н.* «Пасхальні співи» в Рівному : [в Рівному проходив фестиваль духовної хорової музики «Пасхальні співи»] / Н. Левчун // Сім днів. – 1997. – 10 трав.
10. *Малафей М.* У сивочолій Дубровиці, на нашій древній землі / М. Малафей // Дубровицький вісник. – 2006. – № 23. – 9 черв.
11. *Мельничук С.* Рівненське свято духовної музики : [про фестиваль духовної музики «До Бога різними мовами»] / С. Мельничук // Сім днів. – 1994. – 19-25 квіт.
12. *На Рівненщині відбувся Міжнародний фестиваль духовної музики «Блага вість Пересопниці»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://m-r.co.ua/mr/mr.nsf>
13. *Положення про Обласний відкритий фестиваль-конкурс вокально-хорового мистецтва «Поліський край дорогий»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.docme.ru>
14. *Рашко О.* Фестиваль у храмі / О. Рашко // Волинь : облас. нар. часоп. – Рівне, 2007. – № 3. – 19 січ.
15. *Різдвяні пісне співи :* Фестиваль пісенно-музичного мистецтва. 8-10 січня 2005 року. – Рівне : Волин. береги, 2005. – 35 с.
16. *Тарасенко О.* «Жити, співати разом і чисто» : [В Рівному відбувся фестиваль дитячих хорів «Весняні дзвіночки – 96»] / О. Тарасенко // Сім днів. – 1996. – 18 трав.
17. *Хитрий Е.* Пасхальні співи – 97 : [У м. Рівному проходив перший міжнародний фестиваль духовної хорової музики] / Е. Хитрий // Рівне вечірне. – 1997. – 9 трав.
18. *Шишкова Г.* Різдвяні піснеспіви в українському Оксфорді [Електронний ресурс] / Г. Шишкова. – Режим доступу : <http://www.rakurs.rovno.ua/14720>

Резюме

Здійснений аналіз хорових фестивалів Рівненщини часів державної незалежності України. Досліджена діяльність окремих хорових колективів – учасників та переможців Міжнародних, Всеукраїнських та районних хорових фестивалів та конкурсів. Розглянута специфіка проведення фестивалів та їх регіональні особливості.

Ключові слова: фестиваль, фестиваль-конкурс, хор, хоровий фестиваль, хоровий колектив, хорове мистецтво.

Summary

Goroh G. Choral art of Rivne region in festivals in the period of the state independence of Ukraine

In the article is carried out an analysis of choral festivals, which function in Rivne region since independence of Ukraine. Investigated the activity of individual choral collectives of Rivne region - participants and winners of international, national and regional choral festivals and competitions. Reviewed the specificity of holding of festivals and regional peculiarities.

Key words: festival, festival-competition, choir, choral festival, choral collective, choral art.

Анотация

Горох Г.С. Хоровое искусство Ровенщины сквозь призму фестивальной деятельности времен государственной независимости Украины

Осуществлен анализ хоровых фестивалей Ровенщины периода государственной независимости Украины. Исследована деятельность отдельных хоровых коллективов-участников и победителей Международных,

Всеукраїнських і районних хорових фестивалей і конкурсів. Проаналізована специфіка проведення фестивалей і їх регіональні особливості.

Ключеві слова: фестиваль, фестиваль-конкурс, хор, хоровий фестиваль, хоровий колектив, хорове мистецтво.

Надійшла до редакції 4.10.2014 р.

УДК 792.8

М.В. Богданова

СПОРТИВНИЙ ТАНЕЦЬ У СИСТЕМІ БАЛЬНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Танець як найдавніший з відомих людству видів художньої творчості, генеза якого є нерозривною зі становленням системи духовної культури, став першою формою свідомого художнього спілкування людей, поширеною на земній кулі. Розвиток хореографічного мистецтва, органічно пов'язаний з історико-культурною традицією кожного народу, позначився природною динамікою й духом змагальності, необхідною для становлення конкурсного спортивного танцю.

Ще на давньогрецьких стадіонах цінували досконалість людини – її фізичну красу, яка за принципом калокагатії (*kalokagathia*, від *kalos* – прекрасний й *agathos* – добрий) в античній філософії була гармонійним поєднанням зовнішніх (фізичних) і внутрішніх (духовних) як ідеалу вихованості. В умовах середньовічної клерикалізації суспільства заняття фізичними вправами певною мірою перебрали на себе функції світського танцю, компенсуючи людині потребу у природній ритміці та реалізації м'язової енергії.

Культура Нового часу позначилася посиленою потребою людини у танцювальній музиці й ритмічному танцеві.

Окреме місце у системі бальної хореографії посідає сучасний спортивний танець, який останнім часом набув значного поширення. Заняття ним сучасної молоді не повинне бути самоціллю, а має сприяти вихованню в високих моральних та естетичних якостей.

З кінця ХХ ст. у великих університетських містах Європи та Америки поширилися ігрові види спорту, презентації й конкурси спортивних танців. З другої пол. ХХ ст. феномен спортивного танцю зазнав підпорядкування механізмам професіоналізації, інституалізації та комерціалізації.

З метою досягнення високих результатів у спортивному танці танцюристи доводиться здійснювати специфічну підготовку й щоденно тренуватися за встановлену нагороду, і це для професіонала стає головним. Інституалізація означає, що спортивна хореографія стає важливою державною справою, якою опікується розгалужена мережа установ і організацій – від Міжнародного олімпійського комітету й до місцевих спортивних організацій та гуртків любителів спортивного танцю.

Історико-культурну генезу спортивного напряму бальної хореографії у вітчизняній науці уперше дослідив Т. Осадців. 1892 р. у Нью-Йорку, зазначає він, було організовано перший конкурс спортивного танцю з найпопулярнішими тоді *sake-walk*. Останній запозичив морфологію традиційної негритянської хореографії й, у свою чергу, став попередником стилю Rag. 1909 р. у Парижі відбувся I спортивно-танцювальний турнір чемпіонату світу, II проведено у Ніцці, III (1911 р.) і IV (1912 р.) – у Парижі. У кожному з них брали участь 100 пар учасників протягом трьох днів. Паризький же конкурс (1913 р.), зважаючи на значно більшу кількість бажаючих взяти у ньому участь, тривав понад тиждень. Відтоді, вважає він, з певними перервами у країнах Західної Європи та Америки помітний розквіт бальної хореографії на нових змістовних, організаційних в правових засадах прозоро виваженою комерційної орієнтації [4].

Т. Павлюк, здійснюючи порівняльний аналіз конкурсного бального та спортивного танців, апелює до їхньої поліфункціональності: комунікативності, розважальності й компенсаторності [5].

С. Хабаровою при визначенні психологічних та мистецтвознавчих аспектів художнього образу засобами бальної хореографії, сучасне бальне танцювання інтерпретуються як витончений синтез музики, спорту, хореографічного й образотворчого мистецтва [8].

Китайський дослідник Лі Бо у дисертаційній роботі, виконаній на базі лабораторії Національного університету фізичного виховання і спорту України, розглянув функціональну спрямованість режимів вправ для спортсменів у відповідності рівнем підготовленості до спортивних танців. На їх ґрунті автором запропоновані тренувальні адаптаційні заняття для танцюристів [1].

Дисертаційна робота О. Михайловської присвячена удосконаленню конструкції спеціального взуття для занять спортивними танцями. Автором розроблені загальна класифікація танцювального спортивного взуття, виділено його характерні недоліки та комплекс вимог до нього. Використання засобів відео – і комп'ютерної техніки дало можливість отримати об'єктивні антропометричні та біомеханічні характеристики ніг дітей, що займаються спортивними танцями. У роботі виявлено особливості тиску взуття на дитячу стопу та розподілу кровоплину в її судинах під час виконання танцювальних рухів [2]. Загалом в українському мистецтвознавстві на даний момент бракує комплексних досліджень специфіки спортивного танцювання. Тому *метою даної статті є* розкриття особливостей спортивного танцю як виду конкурсної бальної хореографії.